

J E L E N K Ö R.

56. szám.

Pest szombat julius 13dikán.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (a' vallástárgyi Gik, 's pestbudai álló hid iránti első üzenet a' felső Táblánál. Fejér vmegyei új követ. Kinevezések. A' szegénység ügye Erdélyben. Czafolatja a' diák nyelvet művelődhetésünk 's egyesülhetésünk fő v. egyedüli eszközeül tűző szellemek. Gróf Podhorszky 's báró Sennyey Károly). Anglia (felső 's alsóházi ülésekben jun. 25—7ikén Wellington, Ellenborough, Brougham a' rabszolgaságról, Buckingham a' katona-korbácslásról. A' Globe, az angol püspököket korholja. Perrion 's a' vegyes házasság. Zsidó-emancipatio. A' pol. egyesületek 's Finch és Althorp. Lander levele). Franciaország (fel fog e a' kamara oszlattatni? 's a' Journal de Paris elmékedése). Belgium (képvis. kam. ülés jun. 24k. 's Rogier és Gendebien párviadala). Portugália. Spanyolország (a' hódelati eskü mint esett Madridban). Görögország (artaí vérengző rablás). Bankrészevény.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Julius 5ikén RRink folytaták az előzőtti napi orsz. ülésben el nem végezhető vallástárgyi Gik üzenetet, 's hosszabb vitatások után be is fejezik, azt egész terjedelmében ismét elfogadva. A' fő RR., miután ez üzenet hozzájuk által hozatott, felolvastatták 's leírásra bocsáták; más nap pedig (6ikán) a' fens. Elölülőnek javaslatára, mint-hogy már e' tárgyazat többszöri tanácskozások útján bővebben meg volna rostálgatva, hagyván az üzenetnek alakja és szerkezetbeli vizsgálatát, egyenesen szakaszonkénti vitatásához fogtak: a' reversalisoknak nem csak jövőre, de visszahatólag is eltörlésük, a' vakmerő vallás-csere-gátlás, 's a' vegyes házasságból származott gyermekek milly vallásban neveltetésük felett annyira hosszabb vitatások keltek, hogy az idő kimerítve lévén, az üzenet egyéb szakaszait Sika'ra vala szükség halasztani; mikor: a' kath. szülék gyermekeik iránti szabad nevelés jusa, újra esketések eltörlése, elegendő vallásbeli házas társak választó pórei, Horvátországban a' protestánsoknak a' katolikusokkal egyenlő jus engedés, 's talált gyermekek milly vallásban neveltetése iránt végre is oda ment ki fő RRink nyilatkozása: hogy előbbi állapotukhoz híven ragaszkodjanak, 's ezt az ítélőmester a' küldendő válasz-üzenetben csak általában érintse, a' RRnek a' vakmerő vallás-cserélgetés gátlása iránt tett javaslatára pedig különösen említse meg, hogy az se ezélnak, se a' törvények szellemének, se a' közohajtásnak nem felel meg; egyébiránt a' fő RR e' részbeni ellenkezéseket egész nyíltsággal kifejtve, jelentetnék ki végre a' RRnek: hogy ha még tovább is átköznének a' fő RR. véleményéhez járulni 's más utat sem akarnak kijelteni, mellyen a' két Tábla egyesülhessen, mi-

vel többé illy módon a' kölcsönös egyeztetéshöz minden remény elenyészik: tehát csak az együtt 's kölcsönösen elfogadott pontokra nézve terjesztessék Ő Felségéhez felírás. Az ítélőmester urnak ezek szerkesztése miatt félre vonulta közben megérkezett a' KK. újabb küldöttsége, hozván a' RR. buda-pesti állóhid iránti üzenetjüket, olly tartalommal: hogy méltóztatnának a' fő RR. a' RR. abeli országos határozatjokhoz járulni, melly az ügyet egy orsz. vegyes választottságra bizza teljes kifejtésül 's annak idejében az országgyűlés elibe vélemény-terjesztésül. A' fő RR. ez üzenetet kellő örömmel fogadák, és szíves megegyező hozzájárulásukat azonnal az ítélőmester által szóval válaszoltatták, mit a' RRnél közös taps követett. Nem sokára megérkezett a' vallás-tárgyi Gik válasz-üzenetet szerkesztő ítélőmester ur is, 's föltett javaslatát a' fő RR. úgy szólva egészen jóvá hagyván a' RR. táblájához azonnal áttutasták. — Az e' közben tartott ker. ülések folyvást az urbéri munkálatok czikkelyeinek szerkezete 's magyarázata feletti vizsgálatokat folytaták; utóbbi nap pedig, azaz 8ikán a' már fentebb említett hid-tárgybeli üzenet-készítéssel foglalatostkodtak.

T. Fehér vmgye RR. Pozsonybul betegeskedés miatt haza kívánkozott Szűcs Lajos alispán követjök helyett Szluha Imre fő sz. birót választák jeles szavazati többséggel (264 > 184 ellen) jul. 9ikén országgyűlési képviselőjökké.

Apostoli Királyunk gróf Reviczky Ádám m. kir. udv. Főkanczellárhoz utasított június 25iki legfensőbb határozata szerint temesvári görög n. egy. püspökké a' verseczi g. n. e. püspököt Manuilovics Maximius 's az így megürült verseczi püspökségre Rajacsics József ugyan e' szertartásbeli dalmát püspököt kegyes vala nevezni ki.

Királyi Felségünk július 1sőjéről költ legfelsőbb határozata szerint Ast Vincze nyugalmazott őrnagyot magyar nemességgel vala kegyelmes felruházni.

Kolozsvárott: A' külön vidékekről jött tudósítások szinte bizonyossá tevék, hogy az idén uralkodott rendkívüli szárazság miatt nagyon szűk gabonatermés leend, mellyből élelem-drágaság 's az adózó nép szegénysége miatt könnyen éhenhalás is következhetnék. Mire nézve több uri méltóság 's vagyonos szivére vevén a' fenyegető veszélyt honfi társait felszólítá, hogy e' rosznak eltávoztathatása módjáról tanácskozzanak. Ennél fogva számos buzgó hazafi 's emberbarát jun. 25ikén ns Kolozs megyeházához gyülekezvén elhatározzák, hogy a' kir. kam. pénztárból kölcsönözzenek kétszázezer pengő frtot. Wesselényi Miklós b. ur magát kötelezte hogy százezer pengő frt bátorságára tulajdon birtokit zálogul leköti, a' más százezer frt hitelére pedig több uri méltóság, ki 2000, ki 2500 pengő ftig. E' czél legjobb móddal intézhető valószínűsítésére szoros számadás 's feleletthez alatt igazgatóknak választák Wesselényi Miklós báró, Bethlen János 's Kendeffy Adám gr. urakat, 's melléjük segédekül Mikes János, Teleki János és Domokos grófokat. E' felett 7 személyből álló választottságot neveztek, melly Kornis János gr. 's b. t. tanácsos előlülése alatt Kolozsvárott a' 3 igazgatónak minden hónapokénti számadását vizsgálja. A' vásárlandó gabonából négy helyen (Kolozsvár, M. Vásárhely, Dézs, Zsibó) raktár állítatik, hol a' gabona minden nyereség nélkül fog eladatni 's abból a' gabona-kereskedőket kivéve, akárki is jutalmasan vásárolhat. Hogy pedig a' pénztelenszegénység, kinek jutalmasan sincs módja élelmet szerezni, az éhség borzasztó szükségit elkerülhesse, Wesselényi Miklós b. ur e' célra egy aláírást indított 's a' begyülvendő pénzről szoros számadás terhét is magára vette. Az erdélyi n. m. kormányzék e' hazafi jótékonyosság illy jeles célját elősegíteni kívánván a' 200ezer p. frt kölcsönnek minden kamat nélkül megnyerhetését tárgyazó folyamodást fels. Urunknak hathatósan ajánlotta. Ugyancsak a' bekövetkezhető szükség megelőzésére valamint a' kormányzék ugy a' hazafiak is több mázsa ugar-répa

(angol hosszú-fejér) mag iránt is rendelkeztek, mellyet a' nyári gabona betakaríttatása után sem lévén vetni késő, levelét a' marha, répáját pedig az emberek használhatják. Kövesse áldás lelkes ügyekezetiüket! Némi vígasztalást nyujtanak azonban a' későbbi tudósítások, hogy az inség nem hágand olly nagy fokra, mint eleinte méltán rettegtük, mert ámbár e' haza egy részében a' török-buza nem kelt ki 's az őszi vetések elasztak; de Maros és Küküllő mellékin 's a' Mezőség és Székelyföld egy részin a' kukoricza 's gabona vetések igen szépen mutatkoznak, a' szőlő általánosan jó 's gazdag szürettel bíztat, de a' rendkívüli szárazságban elkopárulván a' mező, elsorvadván a' fű, félő, hogy a' földmives marháit takarmány szűke miatt nem teletetheti ki 's azért ára e' divatozó félelem miatt már is nagyon megcsökkent. E. H.

A' pesti n. kir. tudom. Egyetem jun. 25ikén alapíttatása évfordulatos napját mint hálaemlékét Maria Terézia egykori Fejedelemszonyunk 's 1ső Ferencz mostani békes uralkodásu Királyunk kegyelminek az idén szinte kellő díszel ünneplé. Az egyetemi tiszthatalóság, tanító kar 's tanulósgon kívül igen számosan jelentek meg a' testvér két fővárosi majd minden Elöljáróság tagjai közül. Dercsik János kánonok, apát 's theolog. karigazgató fényes egyházi szertartással misét monda, ünnepi beszédet pedig a' fényes gyülekezethöz a' nagy teremben Frank Iguác, mint az egyetem idei nagys. Igazgatója, diákul. A' beszéd kitünő jelességű volt, hálás és hódoló, millyen az ünnep maga. De mikor leszünk mi Magyarok szerencsések a' magyar tudom. Egyetem szónoktól főképp e' nagy napon mint valódi nemzeti hálaünnepen magyar hálabeszédet hallanunk? Mult századokban a' diák nyelv tudományok nyelve volt ugyan, míg azok csak kevés ember közt divatoztak 's a' nemzeti élő nyelvek méltatlan tespedésben pórkodtak; de mióta fölébredt a' Nemzetiséggel a' nemzeti nyelv művelése és szeretete, 's a' tudományok nem kis embercsoportok v. felekezetek monopoliuma, hanem ugy szólván egész nemzetek tulajdonivá 's nemzeti nyelveknél fogva öncsinosítási 's csinosodási eszközeiké lévének, megszűnt Latium nyelve a' haladó 's köz nemzeti Cultura nyelve lenni minden ön-

becsét igazán érző nemzetnél 's így a' tudományoké 's nevelésé is, 's másutt csupán némelly tanítás-ágban divatoz még, vagy inkább 's főleg terminológiákban a' göröggel együtt, mind a' két nyelv remek példányinak illő méltatásik mellett; 's nem is általánosan, hanem csupán egy részben marad egyesülési nyelv is, t. i. a' külön nyelv- v. nemzetbeli tudósok közt, mert ezek most már e' polyglott v. sok nyelv-isméretű században különféle ajkun 's tollal is értekeznek egymással, nem egyedül diákul mint ezelőtt. Azon egy Hazza (mint p. o. Magyarország) különféle ajkú népei közt azonban, — minekutána az Országunk nevet és szinte 9 százados létet adó nemzet nyelvét lakosinak legnagyobb része érti 's beszéli, — csak élő nemzeti nyelv lehet valódi egyesülési eszköz, ha vesztgeleni, szakadozni, 's tovább is korezkodni nem akarunk, mivel nincs más hathatós egyességi köpocs annyiféle ajkú 's vallásu honfeleink közt, nincs más dicsőülésre juttatható mód itt 's a' virágzó és halhatatlan nemzetek mennyországában reánk nézve, mint (a' nélkül hogy más ajkú honfeleink nyelvén erőszakoskodni akarnánk) általános magyardása nyelv- tudomány- szív- 's lélekre nézve a' magyar korona minden rendü tagjának 's minden rendü hivének. Ezért legyünk Magyarok, wir sollen Magyaren werden! Minden egyéb szempont v. fonák, v. mellék, v. kaján v. szemfényvesztő paradoxon, pedig főkép nemzetet 's nemzeti lételt illető vélemény-kozlásban főtisztünk a' tiszta egyeneség. Non videri sed esse.

Honi kereskedés. Podóliai Kameniecz kormányzatban lakos nagy birtoku Podhorszky Anasztáz gróf, marha-tenyésztését, mellyet virágzón üz, eredeti magyar fajta tehének 's bikákkal kívánva nemesbíteni, vagy inkább általok egy különös faj-tenyésztést alapítani, f. eszt. májusa elején négy emberét utasítá hazánkba, hogy az ország híresb czifra gulyájit fölkeresve 's néhány darabot a' legszebbek közül számára megvásárolva birtokába kihajtanák. Egy pesti izraélitától Igazfy Eduardtól kalauzolva összejárak e' jó lengyelek Csongrád, Békes, Csanád, Arad, Temes, Heves, Borsod, Szabolcs és Bihar megyéket, hol bár mindenütt czimeres és urok kívánsága szerinti marhákra találtak, mindaz-

által ezeknél is szebb, szálasb, természetb és villásabb szarvuakat nyomozva, végre Zemplénybe jutottak köz utasítás után, névszerint Bélybe (Bodrog-köz) báró Sennyey Károly országszerte neves gulyájához. A' báró ur úgy fogadá e' jövevényeket mint nemzetünk bélyeg-tulajdona, a' szives vendégszeretetet kíváná, 's mint országunk marha-czikelybeli bővebb kereskedhetése nyilásához előre gondoskodólag illett; tetszésökre hagyá a' választást, 's ök elég ügyesek is voltak kiszemelni azon darabokat, mellyek czifra gulyája diszeinek egyik részit tevék; az általok kiválasztott 2 esztendős bikát (neve czitrom) az épen S. Ujhelyben számosan gyülekezve volt híresb marha-tenyésztő urak egyes itélettel 100 aranyra becsülék, 's vala is köztök, ki ez árt értékesz vala lefizetni; egy másik esztendős bikát 60 aranyra, 5 bikaborjas tehenet (16 markos magasságut) választva 250 aranyra, 's így összeleg a' 12 darabot 410 aranyra, — a' báró ur azonban mindnyáját öszvesen csupán tenyésztési árán (fél ajándék) 180 aranyon adá oda, e' fölött egészen ajándékul 2 galya nagyságu ökröt választva, mellyet 400 pengő fra becsültek, 's kedveskedési áldomásul a' grófnak egy hordó 1822iki aszubort (a' Lengyelek 's Magyarok egészségire 's kereskedésök virágzására), a' marhák 's lengyelek mellé pedig kalauzul egész az ország határszéleig saját embereit rendelé, ezeknek is egész utjokra bőven bort 's eleséget adatván. Igen czélirányos volt bévezetőleg illy lekötelező magyar lelküséggel bánni, 's a' nemes bárónak szebb söt kettős érdemére válik ez, mint marha-tenyésztő hazánkban már úgy is koszorut nyertnek; bölesen volt intézve a' vásároltató grófhöz intézettlevele is, mellyben mind neki (Podhorszkyknak) mind egyéb honfi-társinak e' részben hazánk többszöri meglátogatását ajánlja hon-szomszédsági 's kedves nép-rokonsági barátsággal.

A N G L I A.

A' felsőház jun. 25iki ülésében a' rab-szolga-emancipatio iránti alsóházi határozatok vétettek vitatás alá. Gróf Ripon terjeszté azokat elő a' kormány nevében 's támogató ugyanazon okokkal, mellyeket Stanley ur és mások az alsóházban már előbb kifejtének. Hg Wellington a' határozatok elfo-

gadtatását, mint mondja, nem ellenzi ugyan, hanem azt teszi javaslatul, hogy azoknak végrehajtásuk a' gyarmati (helybeli) törvényhozóságokra bizassék 's a' kormány csak egy biztost küldjön oda, ki amazokkal egyetértőleg intézné el az egész dolgot. Egyszermind kikel a' hg, az alsóházban Buxton ur javaslatára beszűrt ezen szavak ellen: liberalis és értelmes elvek szerint (t. i. neveltessenek a' főlzabadítandó Negerek), mivel, úgy mond, ez úgy fogna magyaráztatni, mintha tán a' kormány javalná vagy pártolná a' gyarmatokban levő angol missionariusok igyekezetét, kik a' rabszolgákat mindenkép bujtogatják uraik ellen 's ez által ezeknek nagy és méltó nehezteléseket vonak magokra. — A' herczeg után gróf Harewood és lord Ellenborough szólottak a' ministeri javaslat 's alsóházi határozatok ellen, ez utóbbi különösen dicsérte a' rabszolgaságot 's a' ministerium politikáját ingadozónak, rosznak, kártékonynak mondotta. Neki lord Brougham felelt, még pedig folyvást élesen gúnyolva. „Már az csak még is igen sok, mondván a' többi közt, midőn valaki a' rabszolgaság kellemeiről 's dicsőségéről, 's ellenben a' szabadság inségéről 's gyalázatáról beszél.“ Azokra miket a' lord (Ellenborough) mellékesen az alsóház ellen felhozott, lord Brougham ezt jegyzé meg: A' mi ezen felsőháznak tekintetét a' nép előtt 's popularitását illeti, — egy olly pont, mellyet ő (Brougham) most bővebben fejtegetni nem akar, — azok bizonynal semmit sem nyerhetnek azon keresett gáncs által, mellyet a' nemes lord az alsóház ellen felhozni jónak vélt 's mellyel tanácsosabb lett volna elhallgatnia. Ő (Brougham) bizonynal mondhatja, hogy becsületesebb, egyenesb lelkű 's függetlenebb alsóház, mint a' mostani, még soha sem volt választva, hogy egy nagy és szabad nemzetnek érdekei mellett őrt álljon; — 's lordságok alig nyerhetik meg valamivel inkább az ország szeretetét, tiszteletét és háliját, mint ha ezen alsóházzal egyetértőleg a' jelen, fontos rendszabást őszintén gyámolítják. — Hg Wellington indítványa félre vetteték 's az alsóházi resolúciókat egyenként minden szószedés nélkül elfogadták. — Az alsóház ugyanazon napi ülésében legelőbb is Buckingham ur ál-

la fel, hogy jelentett indítványát a' katonakorbácsolás megszüntetése miatt megtegye. Ellice ur (hadminister) azonban felszólítá őt, hogy ezen indítványával hagyjon fel, minthogy rövid időn egy cabineti parancsolat fog megjelenni, melly által minden testi büntetés a' hadseregnél csaknem olly keskeny korlátok közzé fog szoríttatni, (diszére szánduk 's emberiségünknek!) mint ezt nem rég Middlesex követe (Hume ur) ajánlatba hozá. E' nyilatkozásra Buckingham ur indítványától elállott. O'Connor jelenti, hogy az Irland 's Anglia közötti unio eltöröltetését sürgetendő indítványát e' hónap 16ikára halasztja. Végre a' ház az irlandi egyházi reformbill mellékleteit (scheduláit) veszi fel. Az A. betűjű melléklet az egyházi beneficiumokra vetendő esztendei adózásokat határozza meg 's legelőbb is azt, hogy a' 200 fontos vagy ennél kevesebb jövedelműek ezen adózástól vagy lerovástól menttek legyenek. Peel ur itt a' 200 font helyett 300 fontot akar tétetni, mivel az irlandi papság mostani helyzetében nem igen lehet meghatározni, mennyire mehet valóban jövedelmök. O'Connell támogatja e' mellékjavaslatot, melly is, miután Stanley ur úgy nyilatkozik, hogy az nem fő pontja e' billnek 's így ő annak nincs ellene, elfogadtatik; többi pont a' jövő ülésre halasztatván. Más nap azonban, főkép lord Althorpnak folyvást tartó betegeskedése 's távolléte miatt csak 31 tag jelent meg a' házban, 's így (mivel legalább is 40-nek szükség jelen lenni) ülés nem tartatott.

Tegnap, úgy mond a' Globe, midőn gr. Ripon a' rabszolga-emancipatioi tervet előterjeszté, a' püspökök, kettőt kivéve, csakhamar elhagyák az ülést. Nincs kétség, hogy a' nagy tiszteletű urak a' rabszolgaságot, mint a' keresztyénség 's emberiséggel egyiránt ellenkezőt, teljes szívökből gyűlölik; de, miután multkor néhány izben olly haszontalanul sőt kártékonyul tevék szavazataikat, most inkább haza mentek a' jó ügyért csendesen imádkozni, nehogy annak, nyilvános támogatásik 's újabb szavazataik által valamiképen ártsanak. — Ugyancsak a' felsőházban ülő püspököknek tudokra adatá a' király, mint az angol egyháznak fő védje, a' miatti neheztelését, hogy ők, a' püspökök, a' felsőházban multkoron előkerült

portugáli kérdésben, mellynek a' vallással és egyházzal semmi köze, Ő Felsége ministeriuma ellen szavaztak. — A' Globe írja még azt is, hogy Dedel ur julius első hetére váratott Londonba vissza 's hogy hg Eszterházy ugyanazon hónap végén fogja ott diplomatai hivataloskodását ismét elkezdni.

A' délutáni ülésben (jun. 26ikán) Perrin ur másodszeri felolvasztását sürgeti azon általa behozott billnek, melly szerint a' vegyes házásokat megeskető catholicus papra szabva volt büntetés töröltessék el. Fen volt t. i. még egy parlamenti végzet 's azon épült törvény, melly szerint cath. pap, ki protestans férjet v. nőt catholicus nővel vagy férjjel esketett volna össze, halálra és 500 font sterling birságra ítélthetett. — Shaw, Inglis és Perceval urak nem akarják a' büntetéseket eltörletni, míg lágyabbak nem tétetnek helyökbe. Stanley és többen sürgetik a' másodszeri felolvasztást, mivel az idézett régi törvény e' mostani századra nézve való gyalázat. O'Connell különösen megjegyzi: milly szép törvény az, melly szerint valakit először felakasztatni 's azután még 500 font sterlingig meg lehet fizettetni! — A' felolvasztás minden szószedés nélkül fogadtatik el. Utóbb a' zsidó- emancipatio kerül utószori felolvasztás 's cikkelyenkénti vitatás alá. Inglis ur panaszkodik itt is, hogy illy fontos tárgy olly későn terjesztetik határozat alá, midőn t. i. a' ház már más dolgokban elfáradt 's több tag, ki még szólani akarna, nincs jelen; ő a' vitatást hat hét mulva akarná fölvetetni. Burrel ur gyámoltá ezen indítványt, melly azonban 117 szóval 22 ellen félrevetett, 's a' billnek valamennyi cikkelye hasonló többséggel elfogadtatott. Az angol parlamenti formákra nézve érdekes Plumtree urnak a' második cikkelyhez, — melly a' talán parlamenti taggá v. követté választandó zsidó esküvéséről szól, — tettazon indítványa, hogy ezen eskü-formulába e' következő szavak is iktattassanak: „fogadom igaz keresztyén hitemre“ . . . Plumtree ur t. i. ezen nevetéséges indítvány által csak azt akará mondani, hogy ő az egész billnek ellene van 's azt félre akarja vettetni. A' biztossági előlő megjegyzésére azonban ezen indítványt oda változtatá, hogy az egész 2ik cikkely

hagyassék ki, melly módosított indítványa is (110 > 19) elmellőztetett. Más nap u. m. jun. 27ikén Cobbet ur kérelmet ad be, mellyben panasz tétetik némelly politiai emberek ellen, kik magokat álnév alatt több egyesületbe fölvetetik, hogy így annál jobban kémkedhessenek 's árulkodhassanak. A' kérelem további utasításig a' ház asztalára tétetik. Utóbb Finch ur indítványt tesz a' politikai egyesületek ellen, mellyek, úgy mond, a' francia zendülés előtt Angliában szokásban nem voltak, veszedelmesek 's alkotmány-sértők. Lord Althorp felel, hogy ő ezen egyesületeket alkotmány-sértők v. törvényellenieknek nem mondhatja, sőt nem tartja illyeseknek az ország 's magok az egyesülők; azoktól az ország mostani békés állapotjában legkevesebbé sem félhetni, ennél fogva elnyomatásokra sincs semmi szükség, miért is ő az indítványnak ellene van. Több tag szólott még az egyesületek mellett, mire Finch indítványa 78 szóval 8 ellen elmellőztetett. Halcomb ur még egy billről akar jelentést tenni a' szegény-taxák ügyében, de O'Connell arra emlékeztetvén a' házat, hogy 40 tag nincs együtt, az ülés eloszlott.

Lander Richardtól, a' híres afrikai utazótól, levél érkezett a' londoni földirási tudós társasághoz, melly Nun vize mellől a' mult évi october 26ikáról van írva 's ekép következik: Vagyon szerencsém uraságtoknak jelenteni, hogy a' parancsom alá rendelt expeditio e' hónap 20ikán ide szerencsésül megérkezett. Kiszálltamkor értésemre jutott, hogy „Susanna“ briggnak kapitánya Boy királyt kifizette — (ezen Boy nevű afrikai kis király t. i. egy előbbi utazás alkalmakor a' két Landert kiváltotta Obie királytól, de ez akkorban a' váltságbért nem kaphatta meg), — azért is kérem uraságtokat, hogy e' pénzta' nevezett kapitánynak assignadiomra fizessék ki. Boy királynak igen szép ajándékot adtam a' hozott portékákból 's ő most engem Eboe-ba fog kísérni, hogy ott Obie királlyal egy palaver-t tartsunk. Boy és Forday királyok nagyon örültek hogy ismét láthattak, 's azt mondák, hogy én nem ember vagyok hanem ördög. Ma estve ismét megeresztem vitorláimat 's reménylem, negyed nap alatt eljutok Eboeba, vállalatomnak szerencsés sikerültét egyébiránt is biztosan reménylven

's a' t. Az e' levelet hozott hajós tudósításaként Lander R. még a' levél elindulta előtt Eboeba csakugyan megérkezett.

FRANCZIAORSZÁG.

Fel fog e a' kamara oszlattatni? ez az egyetlen kérdés — úgy mond az allg. Zeit. egyik párisi levelezője — melly most a' politikai köröket nagyobb mértékben foglalatoskodtatja. A' cabinetben még nincs eldöntve a' dolog 's úgy hiszik csak september vagy octoberben fog elhatározott végzés történni. A' köz vélemény javolja e' felosztást, mert a' tartományokban uralkodó csend, a' munka bősége a' gyárakban 's az élelem olcsósága sokkal kedvezőbb resultatumokat ígérnek most a' ministeriumra nézve, mint a' millyet ez egy újabb ülés után 's a' körülmények lehető megváltoztatásával reménylhetne. A' liberalis oppositio maga is hiszi, hogy egy most történendő választásnál tagjai száma esökkenni fogna, 's hogy jelesül a' compte rendu aláírói közül alig fogna 30 vagy 40 megválasztatni. A' carlisták és republicanusok ujlag tettek némi lépéseket, hogy egymáshoz közeledvén közös rendszabásokat tegyenek, de a' próba sikertelen volt. Még most nem bíznak eléggé egymásban, 's a' vidékeken sokkal inkább gyűlölik egymást, hogy sem egyesülhetnének. 'S ha ezen egyesülés valamikor még megtörténnék is, az inkább a' carlismusnak volna javára 's nem a' republicanismusnak, mert a' centrum, a' ministerialisok t. i., ha egyszer többségüket elvesztenék, inkább a' carlistákhoz, mint a' republicanusokhoz csatolnák magokat. De jelenleg illyes miről álmodni sem lehet, 's bizonyos, hogy a' ministerium egy újabb választásból nagy, talán igen is nagy többséget nyerend. Igen is nagyot, mondom, a' mi a' ministeriumra nézve káros volna, mert ha ezen ministerialis nagy többség egy erős, valamennyire tetemes oppositio által nem szoríttatik, nem tartatik együvé, könnyen szakadások támadnak ön keblében. Így midőn 1823ban a' Mouteur hosszú sorokban közlé a' merő ministerialis uj követeket; Talleyrand felkiáltott: il y en a trop! (ez igen is sok) 's a' következés megmutatta, hogy neki igaza volt. —

A' Temps — úgy mond a' Journal de Paris — ismétli azon, már egyszer vissza-

tolt vádat, hogy a' kormány a' piemonti újabb rendszabásokban (az ottani katonaszeesküvés felfödöztetése 's kegyetlen büntetésében) részt vön, 's ujlag Frankfurtra és a' Lengyelekre emlékeztet. Azt mondja, hogy a' francia politia tudósítá legelőbb is a' porosz politiat a' frankfurti koholmányokról. De ezen állítványnak a' kormány már előbb is ellenmondott. A' francia politia se aprilis 3ika előtt se utána semmi külföldi kormánynak sem tön jelentéseket, sőt némmel, Badenben lefoglalt irományokból maga kapott értesítést olly koholmányokról, mellyek saját országunk csendét érdeklik, 's az ezek következésiben tett nyomozatiról egyedül a' francia hatóságokhoz ada tudósítást. Így a' Lengyelekre nézve mikép adhatott volna ezek jöveteléről a' francia politia hirt a' német statusoknak, miután amazok önkényleg 's váratlanul mentek el Dijonból, Besançonból, 's már Helvetziában voltak, mielőtt elutaztok hire Parisba érkezett? Maga ezen lépés elég szembeötlő volt 's maga magát eléggé hirdeté hogy sem jelentésekre lett volna szükség. Általában a' kormány semmi illyes jelentgetéseket nem tön 's minden illyes vádnak egyszer 's utószor ellene mond. A' Temps kétségkívül inkább fogja önmagát becsülni, hogysem ezen vádat többször ismételje. —

BELGIUM.

Midőn a' képviselőkamara jun. 24iki ülésében Fallon és Dubus uraknak a' ministeriumot gáncsoló mellékjavaslati (a' kir. megnyitó beszédre adandó válaszhoz) jövének vitatás alá, néhány tag e' mellékjavaslatoknak (mellyeket, mint irtuk, félrevetettek) el-mellőztetésit 's a' vita bérekesztetését kíváná, mivel már úgy is sok idő telt el e' válaszvitatásban. Gendebien ur itt megjegyzé, hogy a' többi közt épen Devaux ur szól az idővesztés ellen, holott ő a' mult üléskor hat hónap alatt egyszer se jelent meg a' kamarában. Devaux ur válaszol, hogy ha nem jelent meg, ezt betegség miatt nem teheté 's most is még nagy erőködésébe kerül a' jelenlétel. Gendebien: De hiszem a' tisztelt követ minden gyöngékedése mellett is az Indépendant-ba (hírlap) irt. — Devaux: Ez rágalom! Gendebien: E' szót meg fogja az ur bánni. Rogier (belső-minister): I-

gen is, rágalom. Gendebien: Devaux és Rogier urak engem rágalmazónak mondanak. Én mérsékelni fogom itt magamat, inkább mint ezen urak, de jusaim követelhetésit e sérelem ellen egy más helyre fentartom. Rogier: Jól van! Devaux: Én Gendebien ur állítását olly nehezteléssel toltam el, mellynek az első pillanatban ura nem voltam, de azért annak minden lehető következtetésit elvállalom. A' kamara ezen összeközczanás felett zavarba jó 's az ülés eloszlik. Más nap több rendü szólalkozások történtek a' panaszos felek baráti között, de Gendebien ur boszúja úgy látszik főképen a' belső-minister ellen fordult, 's mivel ezzel semmire se ment a' béke, a' párviadal közöttük jun. 26ikán megtörtént. Pisztolyra gördült a' sorsvonás, 's a' távolság 40 lépésre szabva, de úgy hogy tiz lépést szabad legyen közeledni. A' minister, kit mint kihívottat az első lövés illeté, néhányat előre lépven, lőtt de nem talált. Gendebien ur meg sem mottzanva helyéből, lőtt 's — Rogier ur lerogyott. A' golyóbis a' jobb pofán 's egy fagon hatott csak keresztül 's a' minister urnak szájában maradt. Dr. Vanderlinden, ki szinte jelen volt, a' golyóbist azonnal kihúzta 's a' kapott sebet nem veszélyesnek nyilatkoztatta. Rogier ur kocsiba tétetven legelőbb is gen. Niellon szállására 's innen magáéba, t. i. a' belső-ministeriumhoz vitette. Az ó tanúi őrnagy Fochman és Behault, a' Gendebien uré pedig említett gen. Niellon 's Renesse urak voltak. A' Courriernak ugyanazon estveli újabb tudósítási szerint a' minister urnak baja csakugyan nem veszedelmes, a' meghítt seborvosok egyértelműleg azt nyilatkoztatták, hogy a' seb 8—10 nap alatt tökéletesen be lesz gyógyulva. Egy kis sebhely 's egy zápfog az egész veszteség. — Gendebien ur, kinek egyszerre igen sürgető házi dolgai akadtak, még azon estve Mons-ba elutazott.

PORTUGÁLIA.

African, angol kir. gőzhajó, melly jun. 25dikén érkezett Falmouthba, Lissabonból jun. 18ikáról, Oportobul pedig jun. 21ikéről hozott tudósításokat. Legfontosabb ezek között az, hogy general Solignac dom Pedro seregeinek fővezérségét letette 's azt general Saldanha vállalta fel. Ennek okánl

azt adják, hogy a' Saldanhától készített további hadi munkálatok terve sokkal inkább tetszett dom Pedronak 's ministeriumának, mint a' mellyet gen. Solignac készített. — Ez utóbbi hajóra ült, hogy Angliába evezzen által, de a' Douron hajóztában egy, az ellenségi álgyu-telepekből jövő, bágyadt golyó ütést ejtett rajta, melly miatt kénytelen volt újra partraszállani. — Továbbá Napier kapitány néhány hadi és gőzhajóval, 's rajtok mintegy 4000 emberrel jun. 21ikén a' Douroból csakugyan kiindult, 's vagy Aveiro-nál (délnek Oportotul), vagy mint mások mondák, egyenesen Lissabon alatt készült kiszállani, melly utóbbi hir azonban kevesbé hihető, minthogy dom Miguel flottája, mint irtuk, folyvást a' Tajóban fekszik. Az ezen expedícióhoz tartozó szárazföldi seregeket general gróf Villaflo fogja vezérteni. A' portugáli harcznak eldőlése tehát erős léptekkel közeledik. Ez annál hihetőbb, minthogy a' National hirei szerint Londonból jun. 26ikáról (mellyeket az ausztr. Beobachter is közöl) a' másik rész, u. m. dom Miguel szárazföldi hadának fővezéreül general Bourmont, az algieri expedíciónak isméretes hőse, van kinevezve, ki jun. 23ikán már Londonban volt 's onnan legközelebb Lissabonba készült Elliot angol commodor-ral együtt, ki ezen tudósítás szerint dom Miguel flottájának fővezérségét veendi által. —

SPANYOLORSZÁG.

A' francia Temps hirei szerint az eskv. hódolati szertartások jun. 20dikán teljes csendben sőt mondhatni fagyosan mentek végbe. A' külföldi diplomaták, kivevén az egy nápolyi követet, mind megjelentek. Amanak elmaradta okául azt adja elő a' Temps, hogy a' nápolyi király (valamint az akkori Orleans herczeg is) már 1830ban protestált a' sali v. salica-törvény eltöröltetése ellen 's protestatioját Ferdinand királynak beadatá. Nem lett ugyan e' protestationak semmi foganatja, de azt a' nápolyi király mult maj. 18ikán még is megújítatá 's követe azt nem csak a' spanyol külső-ministernek, hanem a' Madridban levő külföldi követeknek is átadá, hogy t. i. ez utóbbiak azt tudvaraikkal közöljék. A' meg nem jelenés tehát szinte ezen protestationak kifejezése volt. — A' Mes-

sager szerint a' francia kormány rendkívüli úton jun. 22ikéről is kapott híreket Madridból, mellyek szerint itten a' Carlosisták (don Carlos 's a' fiu-öröklés pártosi) némi zenebonákat kezdettek volna jun. 21ike estvéjén, de minthogy igen kevesen voltak, könnyű volt a' politianak őket szerte robbantani 's néhányat közülök elfogni. Különb is 25,000 katona volt a' fővárosban. A' Carlosisták, ugy látszik, azt reménylik, hogy a' tartományokban fognak ez úttal lázadások kiütni; de bizonyos, hogy a' madrid-inneni megyék legalább mind ez óráig csendesek 's azok is voltak. A' főkapitányoknak meg volt hagyva, hogy seregeiket szünetlenül fegyver alatt tartsák, hogy azt szükség esetén akár-melly pontra tüstént elküldhessék.

Maga az említett eskü szertartásiról következő körülményes leírást adnak az ujságok: Az esküvés St. Jeromos templomában ment véghez, melly e' napra az udvar költségein pompásan vala fölékesítve. A' király és királyné a' nagy-oltár mellett ültek egy menyezet alatt, a' kis korona-örökösne pedig (Mária) kit daj' ája ölben hozott a' hinton, egy mellék termecskében, melly t. i. épen e' végre készüle, tartózkodott 's csak az utolsó evangelium után vitetett ismét a' királyné mellé. Miután a' misének vége lön, az egész gyülekezet térdre hullott 's a' patriarcha a' Veni Creator-t hangoztatá. Ennek végzetével a' legidősb herold (Wappenkönig) lépvén elő, a' gyülekezetet figyelemre szólítá, mire a' castiliai tanács legidősb titoknoka az eskü-formulát olvasta fel. Ekkor legelőbb is don Francesco de Paula kir. hg. (infans), néven szólíttatván a' herold által, lépett elő, meghajtá magát a' felségek előtt, letérdelt a' patriarchánál 's kezét a' kereszt-re 's evangeliumra tartván, elmondá az eskü szavait. Inneu fölkelvén, a' király előtt térdelt le, kezeit annak kezeibe tevés megígérte hogy az esket betű szerint fogja megtartani. Erre megölelte őt a' király, ő pedig miután annak kezét, aztán a' királyné 's végre a' kiseded korona-örökösne kezét megcsókolta, helyére visszatért. Hasonlót tevének a' jelen volt többi infansok a' király testvérei (Carlos tudjuk Olaszország felé útban volt), mire a' herold a' többi jelenvoltat,

grandokat, tisztviselőket, küldötteket 'stb. a' megállapított rendben egyenként felszólítván, azok az esket az e' végre Ő Felsőge által kijelelt Medina-Celi herczeg kezeibe letevék. Meglevén ez is, a' sevillai cardinal-érsek a' Te Deum első szavait zengé el, melly éneket aztán a' királyi hangászkar végzette. Erre az egész menet (Zug) ugy a' mint jött, ismét eltávozott. Ő Felsőgek a' buen-retiroi palotában ebédeltek, honnan a' Prado-n, a' sz.-jeromos-piaczon, a' del-sol kapun 's a' plaza mayor-on keresztül a' madridi királyi lakba tértek vissza.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

A' mailandi Gazzetta következőt ír Anconából jun. 19ikéről: Tegnap érkezett ide egy joniai kereskedő hajó, melly Corfut kilenczednap előtt hagyta el. Az általa Görögországból hozott levelek némi vérengzésekről szólanak, mellyek Arta városában (Epirusban) történtek volna. T. i. maj. 25ikén éjjel mintegy 1000 fegyveres rohant le a' szomszéd hegyekről 's ellepvén a' várost, fosztást, gyilkolást, gyujtogatást szeltiben követtek el 's így a' várost harmad napig sa nyargaták. A' gazdagabb lakosok csak tetemes summákkal mentheték meg életüket, mások, kik nem fizettek v. nem fizethettek, részint megölettek, részint fogságba hurczoltattak. Az orosz és angol consuloknak is meg-kelle életüket váltani, az első 1,200 tallért fizetett. Csak a' francia consul maradt háborítatlanul, miért is ennek lakására minden nemzetbeliek közül többen menekedtek. A' helybeli hatóságok 's a' kevés őrizet szerencsések valának az erőségbe juthatni. Harmad nap mulva e' rabló csoport a' hegyekbe ismét visszavonult. Ugy mondják, hogy Törökök voltak és szökevény görög katonák. (Azon rendetlen görög fegyveresek közül, kik, mint irtuk, nem akartak az ujdun szerkezett görög ezredékbe átlépni). Reményljük, hogy ezen, még az első meglepetésben irt levelek, talán nagyitják a' dolgot 's a' jövőndő tudósítások enyhébbek lesznek. — Egyébiránt az ország csendes 's junius 1sőjét mint Otto király születésnapját, nem csak Naupliában, hanem az ország egyéb városiban is fényesen ünneplék.

Bank-részvény július 10ikén 1234 $\frac{1}{2}$.